

พลิกโฉมความมั่นคงทางอาหารสหพันธรัฐรัสเซียในยุคดิจิทัล ทำความรู้จักระบบตรวจสอบย้อนกลับสินค้าเกษตรและอาหาร

**** เรียบเรียงโดย ฝ่ายเกษตร ประจำสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงมอสโก ****

มาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยเร่งสำคัญที่ผลักดันให้รัสเซียขับเคลื่อนนโยบายทดแทนการนำเข้า และ มุ่งลงทุนในเทคโนโลยีการเกษตร ภายใต้หลักการความมั่นคงทางอาหารแห่งชาติ (Food Security Doctrine of the Russian Federation) ประกาศใช้ครั้งแรกในปี 2553 และปรับปรุงในปี 2563 ซึ่งได้ยกระดับความสามารถของประเทศจากการผลิตอาหารเพื่อพึ่งพาตนเอง (Self-Sufficiency) สู่อุตสาหกรรมส่งออกสินค้าเกษตรรายใหญ่ของโลก โดยเฉพาะธัญพืช รวมถึงได้ลงทุนพัฒนาระบบดิจิทัลหลายระบบ เพื่อใช้กำกับสินค้าเกษตรและอาหารที่นำเข้าและ จำหน่ายในประเทศ ซึ่งผู้ที่สนใจตลาดรัสเซียควรเตรียมความพร้อมและทำความเข้าใจกลไกหลัก ดังนี้

3 หน่วยงานสำคัญที่ควรทราบ รัสเซียขับเคลื่อนนโยบายความมั่นคงทางอาหารและการปฏิรูปดิจิทัลผ่าน หน่วยงานหลักอย่างน้อย 3 แห่ง ซึ่งมีขอบเขตอำนาจต่างกันแต่ทำงานเชื่อมโยงกัน ได้แก่

 Rosselkhozadzor (Federal Service for Veterinary and Phytosanitary Surveillance หรือ FSVPS) หน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรรัสเซีย ทำหน้าที่เป็นสารวัตรเกษตร ปศุสัตว์ และประมง กำกับมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช และสัตว์ (SPS) ตรวจสอบโรคกักกัน อนุมัติและขึ้นทะเบียนสถานประกอบการต่างประเทศที่ต้องการส่งสินค้าควบคุมมายังรัสเซีย และดูแลระบบสารสนเทศ VetIS และ Argus-Fito	 Rospotrebnadzor (Federal Service for Surveillance on Consumer Rights Protection and Human Wellbeing) เป็นหน่วยงานพิทักษ์สิทธิผู้บริโภคและสาธารณสุข กำกับความปลอดภัยของสินค้าอาหารสำเร็จรูปในเชิงเคมี ชีวภาพ และสารปนเปื้อน รวมถึงออกใบรับรองการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์ (State Registration Certificate: SGR) สำหรับสินค้าควบคุมเฉพาะ เช่น อาหารเสริม อาหารเด็ก และวัตถุเจือปนอาหาร	 Rosstandart (Federal Agency on Technical Regulating and Metrology) เป็นหน่วยงานภายใต้กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า ดูแลมาตรฐานทางเทคนิค และมาตรวิทยา รวมทั้งมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบระเบียบเทคนิคของสหภาพเศรษฐกิจยูเรเชีย (Eurasian Economic Union หรือ EAEU)
--	--	---

สถาปัตยกรรมดิจิทัลหลังบ้าน

รัสเซียได้บูรณาการระบบดิจิทัลจากหลายหน่วยงาน เพื่อลดการใช้เอกสารกระดาษ ลดขั้นตอน และลดความเสี่ยงต่อการปลอมแปลงเอกสาร ดังนี้

1. Rosselkhozadzor : ระบบควบคุมสินค้าปศุสัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์: FGIS "VetIS" (Veterinary Information System) เป็นระบบสารสนเทศกลางระดับประเทศด้านสัตวแพทย์ของรัสเซีย ทำหน้าที่ตรวจสอบย้อนกลับผลิตภัณฑ์ที่มาจากสัตว์อย่างครอบคลุม โดยมี 2 โครงสร้างหลัก ได้แก่

- ❖ **ระบบ Argus (อาร์กุส):** ด้านแรกสำหรับผู้นำเข้า ควบคุมการอนุญาตนำเข้า ส่งออก และส่งผ่านสินค้าผ่านเขตพรมแดน โดยผู้นำเข้าต้องยื่นขออนุมัติผ่านระบบล่วงหน้าทางออนไลน์ เพื่อยืนยันความปลอดภัยทางชีวภาพของสินค้าก่อนเดินทางมาถึงด่านศุลกากรของรัสเซีย
- ❖ **ระบบ Mercury (เมอร์คิวรี):** เมื่อสินค้าผ่านด่านมาแล้ว ระบบนี้จะใช้ในการออกใบรับรองสัตวแพทย์อิเล็กทรอนิกส์ (eVSD) เพื่อติดตามเส้นทางผลิตภัณฑ์จากจุดนำเข้า สู่อุตสาหกรรมแปรรูป คลังสินค้า ไปจนถึงจุดจำหน่าย ช่วยลดความเสี่ยงของเนื้อสัตว์ นม และสินค้าจากสัตว์ที่ปลอมแปลงหรือสินค้าลักลอบนำเข้า

2. Rosselkhoznadzor : ระบบควบคุมสินค้าพืชและพืชพรรณ: Argus-Fito ใช้กำกับมาตรการสุขอนามัยสำหรับพืช ผัก ผลไม้ และเมล็ดพันธุ์ ณ จุดตรวจชายแดน รวมถึงการออกเอกสารรับรองและติดตามการกักกันพืชผ่านระบบดิจิทัล เพื่อป้องกันศัตรูพืช โรคระบาด และเมล็ดพันธุ์ที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนด (ส่วนสินค้าอาหารที่เกี่ยวข้องกับ GMO ซึ่งต้องขึ้นทะเบียนจะอยู่ในอำนาจของหน่วยงานอื่นด้วย โดยเฉพาะ Rospotrebnadzor)

3. กระทรวงเกษตรรัสเซีย: ระบบควบคุมสินค้าธัญพืช: FGIS-Grain (Federal State Information System) เป็นระบบสารสนเทศของรัฐบาล เพื่อสร้างความโปร่งใสในตลาดธัญพืช พืชตระกูลถั่ว พืชน้ำมัน และผลิตภัณฑ์แปรรูปที่เกี่ยวข้อง โดยระบบนี้ใช้บันทึกข้อมูลผู้ส่งออก ผู้นำเข้า ปริมาณ และสถานที่เก็บในคลัง

การปฏิบัติตามข้อกำหนดก่อนจำหน่าย: เครื่องหมาย EAC และระบบฉลากดิจิทัล Chestny ZNAK

สินค้าที่นำเข้าหรือจำหน่ายในรัสเซีย ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดฉลากตามประเภทสินค้า ซึ่งนอกจากข้อมูลผู้ประกอบการและรายละเอียดสินค้าที่เป็นภาษารัสเซียแล้ว ยังต้องแสดงสัญลักษณ์สำคัญ อาทิ

ภาพตัวอย่างบรรจุภัณฑ์สินค้า และสัญลักษณ์ที่บังคับใช้ในรัสเซีย

❖ เครื่องหมาย EAC (Eurasian Conformity)

เป็นสัญลักษณ์บังคับเพื่อแสดงว่าสินค้าผ่านกระบวนการประเมินความสอดคล้องตามระเบียบเทคนิคของ EAEU แล้ว ซึ่งการออกใบรับรองความสอดคล้องจะดำเนินการผ่านหน่วยงานรับรองและห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองในประเทศสมาชิก ไม่ใช่จาก Rosstandart โดยตรง

❖ ระบบฉลากดิจิทัล Chestny ZNAK

เป็นระบบฉลากดิจิทัลแห่งชาติของรัสเซีย สำหรับสินค้าที่อยู่ในข่ายบังคับ เช่น อาหารเพื่อสุขภาพ ผลิตภัณฑ์นมและไขมัน ขนบเบเกอรี่ เครื่องปรุงรส อาหารสำเร็จรูป และกลุ่มเครื่องดื่ม เป็นต้น ดำเนินการโดยหน่วยงาน Center for Research in Perspective Technologies (CRPT) ซึ่งใช้เทคโนโลยี cryptographic กำหนดรหัส Data Matrix สองมิติ เพื่อติดตามสินค้าจากผู้ผลิตหรือผู้นำเข้า ไปถึงจุดจำหน่าย โดยผู้บริโภคหรือเจ้าหน้าที่สามารถสแกนโค้ดเพื่อตรวจสอบสินค้าได้ หากสินค้าอยู่ในกลุ่มบังคับแต่ไม่มีรหัสถูกต้อง ระบบขายหน้าร้าน (POS) จะบล็อกการขายทันที....